

Miti (Mitiküla, Palupera) maardlas Miti kruusakarjääris kaevandamise keskkonnamõju hindamise programm

Avaliku arutelu protokoll

Toimumise aeg: 11. jaanuar 2011 kell 16.00 – 17.10
Toimumise koht: Palupera Põhikooli saal
Protokollis: Kairid Leks
Osalejad: osalejate nimekiri lisatud eraldi lehel
Päevakord:

1. Päevakorra ja keskkonnamõju hindamise menetluse (KMH) tutvustus (Siim Roode);
2. lühiülevaade Miti kruusakarjääri kaevandamise KMH programmist (Ain Põldvere);
3. avaliku arutelu jooksul laekunud ettepanekud;
4. sõnavõttud; arutelu.

Koosoleku käik:

1. Siim Roode juhatas sisse KMH programmi avaliku arutelu koosoleku. Seletas lühidalt miks on see avalik arutelu korraldatud ning millisele tegevusele on algatatud KMH. Andis ülevaate KMH menetlusprotsessist, et kõigepealt koostatakse programm, mille käigus määratakse kindlaks need keskkonnamõjud ja suund tagajärjed, mis selle kavandatava tegevusega on. Heakskiidetud programmi alusel koostatakse KMH aruanne, kus on eksperdil hinnatud seda kaevandamise mõju keskkonnale, töötatakse välja lahendused, kuidas negatiivseid keskkonnamõjusid vähendada/minimaliseerida ning KMH aruande tulemuste põhjal saab või ei saa väljastada kaevandamise luba.
2. Ain Põldvere rääkis miks ja millele on algatatud KMH menetlusprotsess. Tutvustas olemasolevat olukorda Miti (Mitiküla, Palupera) maardlas, et mitu kaevandamise luba on antud maardlasse väljastatud, kes kaevandab ning palju on aastate jooksul maavara kaevandatud. Andis lühikese ülevaate kavandatavast tegevusest: varud, tehnoloogia ja korrastamine.
3. Avalikustamise ajal saabusid kolm kirja Keskkonnametile, mis on ka arendajale ning eksperdile edastatud. Ettepaneku rohevõrgustiku hindamiseks tegi Valga Maavalitsus. Infot olemasoleva tee kohta, mis kulgeb mööda taotluses olevat mäeeraldise piiri, andis oma 22.12.2010 e-kirjaga Merike Alep ning tegi ka ettepaneku hinnata mõjusid Otepää maastikukaitseala taimestikule-loomastikule. Kolmas dokument, mis saadeti on e-vastuskiri kavandatud tegevuse kohta Ahti Lillelt. Palupera Vallavalitsusele esitas ettepanekud ja vastuväited oma kirjaga Valjo Masso. Esitatud ettepanekud ja arvamused võetakse lõpliku programmi koostamisel arvesse.

4. Sõnavõttud, küsimused, arutelu:

Valjo Masso: Olen Piirimäe kinnistu omanik. Selles teie suurepärasel kaardil või pildil ei ole märgitud üldse enam kui 300 aasta vanust Palupera Piirimäe Arula tee olemasolu. Miks?

Ain Põldvere: Et selle kohta ma võiks öelda nüüd nii, et protokoll fikseeritakse, et see on teie ettepanek, et tuleb arvestada selle olemasoleva teega, siis tutvume olukorraga ja arvestame sellega.

Valjo Masso: Vastus ei rahulda. Miks seda teed ei ole arvestatud, kui kohalik elanikkond ja vald on selle korda tegemiseks ja hooldamiseks kulutanud üle miljoni krooni.

Ain Põldvere: Aga kus see asub? Kui tohib, mul on siin olemas see suur plaan, et kui te näitate, kus see tee asub, sest ausalt öelda ma ei tea kus see tee asub?

Valjo Masso: See asub Palupera tee ristist kuni Piirimäeni. Karjääri teest siia poole, see mis siit alla läheb. Umbes 3,5 km teest, mis on kohalike inimeste poolt korda tehtud.

Ain Põldvere: Me ei teadnud, mis selle tee nimi on, aga sel juhul me arvestame, et kuidas kavandatava tegevus mõjutab liiklemist sellel teel ja nii edasi.

Valjo Masso: Ja teine küsimus. Siin oli terve rea lindude ja loomade vääriselupaigad. Kui need maha võeti, siis loomulikult need kadusid.

Ain Põldvere: Kõik kaitsealused objektid on meil võetud EELISe andmebaasidest, mis on riiklik andmebaas. Ja kui seal neid asju ei ole, siis me neid lihtsalt ei tea.

Valjo Masso: Andmebaasides on need olemas.

Ain Põldvere: Kui tõesti tuleb näiteks Maa-ameti või EELIS andmebaasides on olemas vääriselupaik, mis jäävad sellele mäeeraldisele, siis me arvestame sellega.

Valjo Masso: Veel küsimus. Kas vallavanem on teile kaevamise loa andnud?

Siim Roode: Vastus on see, et vallavanema pädevuses ei ole kaevandamise loa andmine.

Ain Põldvere: Tähendab, seda asja arutatakse, kas saab kaevandamise luba anda.

Terje Andressoo: Kas te uurite näiteks mida elan seal nüüd linnulennult ülespoole 4 km kaugusel.

Ain Põldvere: Kas teie olite see, kes saatis kirja, et see tee teie kinnistule?

Terje Andressoo: Ei mina ei ole saanud.

Ain Põldvere: Mis mõttes ülespoole, põhja või lõuna poole?

Terje Andressoo: Lõuna poole. Kas te uurite ka seda, mismoodi minu kaevud hakkavad käituma. Näiteks mina tean seda, et 20 aastat tagasi oli mul kaevus vesi, 10 aastat tagasi oli ka natuke vähem ja mida rohkem see Miti karjäär kaevas seda vähem mul oli vett ja näiteks 2002 kadus vesi, kui oli hästi kuiv suvi.

Ain Põldvere: Siis kadus igal pool see vesi ära.

Terje Andressoo: Aga kunagi varem pole olnud sellist asja. See kaev on iidamast aadamast olnud. Kas te uurite ka seda, et kust kuidas need põhjaveed kulgevad.

Ain Põldvere: Jah, ei kahtlemata, põhjavee liikumissuunad saavad kaartidele kantud, aga kui te ütlete, et olete 4 km kaugusel, siis mis lähemad inimesed teevad kui teil nii suur mure on.

Siim Roode: Paneme siis selle, siis selliselt, et arvestame teie ettepanekut, et teie kaevu suhtes tehakse seiret. Teie kaevu veetaset järelikult jälgitakse ja kui KMH aruande koostamise käigus tekib ka geoloogiline uuring ja see näitab, et kaevandamisest saab olla mingisugune mõju teie kaevule ja pärast kaevandamist kui kaev jääb kuivemaks, siis arendaja kohus on see korvata.

Ain Põldvere: Kuhu see koht jääb?

Terje Korss: See jääb Puka valda. See ei jää siia.

Ain Põldvere: Selles mõttes, et sellist asja me ei saa programmi võtta, et ma võiks ka öelda, et mul Tartus kaev jääb kuivas. Jääme ikka reaalsuse piiridesse.

Terje Andressoo: Võtame järgmise asja, et kas Järva kinnistu, kas see jääb Palupera valda. Mees kulutas maailmatu palju raha, tegi sinna kalakasvanduse, kaevas hullud tiigid, aga kui sealt vesi ära läheb? Pange siis see kirja.

Ain Põldvere: Ütleks selle peale niimoodi. Palupera maardlas on karjääridest on kaevandatud juba ütleme 20 aastat. Viimasel ajal küll mitte väga intensiivselt. Kui praegu see vesi, kui kaevandatakse 150 tuhat m³ aastas, siis see vesi ära ei kao. Miks te eeldate, et nüüd see vesi ära kaob?

Terje Andressoo: Sellepärast, et esiteks jääb praegu lähemale meile.

Siim Roode: Siin võiks kahte asja esile tuua, et nagu siit programmi selgitavast osast võis näha, et eelkõige on see kaevandamine ette nähtud põhjavee tasemest kõrgemal.

Terje Andressoo: Mina just lugesin, et läheb päris kõvast allapoole taset.

Siim Roode: See, et kas saab üldse lubada kaevandamisega allapoole põhjaveetasemest minna, seda alles KMH käigus uuritakse ja otsustatakse.

Evelyn Uuemaa: Mulle tundub, et natuke praegu inimesed ajavad segi mille üle me üldse arutame. Et võib-olla peaks täpsemalt seletama, et see on programm mõjude hindamiseks. Selle alusel saab ettepanekuid teha.

Terje Andressoo: Jah, uurige palun, kuidas veed jooksevad.

Kalev Ollo: Jah, see sai kirja pandud.

Siim Roode: Jah, selle me panime juba kirja ja kindlasti ka selle kalakasvanduse tähendab, et kaevanduse mõju kalakasvanduse veetaseme režiimile, seda kindlasti arvestatakse.

Terje Andressoo: Ja arvestage kindlasti ka müra koolimajale näiteks. Et kui ta siia samasse tuleb, et kuidas kooliõpilased õppida saavad kui siin ragiseb ja...

Siim Roode: Müra hindamise kohta on seal programmis ette nähtud. Seda müra hinnatakse nii või teisiti.

Terje Korss: Aga võib-olla sellest Terje küsimuse jätkuks, et võib-olla paneks nagu kuidagi paika selle raadiuse, kui kaugemale see seire ulatub. Et täna on see küsimus Terjelt, aga homme teistelt.

Tiit Ploom: Jah, me oleme seda teinud. Pole probleem. Aga mis see raadius siis olema peaks?

Terje Korss: Paneks selle paika, et kas see ongi see 4 km.

Kalev Ollo: 4 km, üldiselt sellist mõju ei ole. Me pole kuskil nii teinud.

Terje Korss: Kas siis erandina või?

Kalev Ollo: Praegu Eestis väga suuri laineid löönud Nabala see Tuhala kaevu uuringala, seal pandi 2 km see kaevude seire.

Terje Korss: See on sileda maa peal, aga mina elan kilomeeter kõrgemal. See on loogiline, et kui teie siia auku teete, et vesi jookseb minult ära.

Ain Põldvere: Väga raske on nii, et inimesed mõtlevad, et iga küsimus peaks olema põhjendatud. Et te tahate, et keskkonnamõju hinnatakse, et teil on hirm, et vesi ära kaob, elate kõrgemal, allpool kaevandatakse ja veetaset ei alandata, et see hirm peab olema põhjendatud. Te ei põhjenda oma hirmu, lihtsalt ütlete, et on vaja hinnata. Me võime hinnata, aga tegelikult mingit mõju ei ole.

Evelyn Uuemaa: Võib-olla teete niimoodi, et võtame 1 km raadiuse ja kui selles raadiuses ei lange või ei ole näha muutusi, siis tõenäosus, et ka kaugemal ei ole neid. Pigem aga seda jälgida, et kui 1 km raadiuses, et meil on igas ilmakaares kaevud, näiteks 10 kaevu, et kui kõigis toimub üheaegselt ja näiteks ongi kuiv periood, siis tõenäoselt võib see olla tingitud ka ilmastikust. Aga kui toimub mingisugune ebakõla, kõikumisi väga suuri ei ole ja ei ole kuiva perioodi. Et kuidas te saate kindlaks teha, et kaevanduse mõju. Te ütlete meile, et meil on kaevandamine toimunud 30-40 aastat ja ütlete, et ongi kuivad ilmad ja ongi kõik. Kuidas te saate praegu teha kindlaks?

Ain Põldvere: Me ei saagi kindlaks teha. Ma tahaks seda öelda, et kuna Palupera maardlas on pikalt kaevandatud ning siit tulenev mõju, et kaevandamise mõju kaevudele on juba toimunud. Et kuidas seda asja fikseerida. Tähendab on võimalus, et tehakse seirekava, et lähematel kaevudel hakatakse mõõtma veetaset ja võib-olla aeg-ajalt mõõdetakse veekvaliteeti. Kui see nüüd selgelt kaevandamisega on korrelatsioonis seoses, siis tegelikult kaevandamised peatatakse, kõik kaevandused, mitte ainult Kiirkanduri oma ning selgitatakse välja millest see konkreetne kas kaevu veetaseme alanemine või reostus on tingitud. Aga lihtsalt niisama, et võtame 4-5 km, siis me küsime, et mida me seal teeme? Seal ei ole midagi füüsiliselt teha, ei ole mitte midagi mõõta, seal ei ole midagi seirata. Loogiline on, et jääme kõige lähimate kaevude seire juurde. Kui seal midagi toimub, siis võib eeldada, et see mõju on ka võib-olla kaugem ja siis hakata seiret tegema kaugematele kaevudele. Kui lähimates kaevudes midagi ei toimu sama suunaga, siis ei saa toimuda ka 4 km kaugusel olevas kaevus muutused selle tegevuse tõttu.

Terje Andressoo: Sama suunaga ei jää ühtegi lähimat kaevu.

Kalev Ollo: Samas seal karjääri ääres on üks maja ja seal ei ole kaevust vesi ära kadunud. Vastupidi seal oli selline asi, et ta kurtis, et nagu veega on probleeme ja me läksime ja koos selle peremehega kontrollima ja tuli välja, et mees ei olnud oma kaevu puhastanud vist 10 või rohkem aastaid. Me aitasime tal selle kaevu ära puhastada ja seal oli üle meetri lihtsalt prahti täitsa ja setteid. Puhastasime ära koos, aitasime ja sellega rohkem pole olnud.

Tiit Ploom: See on vahetult karjääri juures.

Ilme Tiisler: Mina vaidlen täiesti vastu. Siin samas, mul on teine kaev juba tehtud selle karjääri kõrval.

Kalev Ollo: Aga kui karjäärist vee alt ei kaevandata, kuhu saab siis see vesi sealt kaduda.

Evelyn Uuema: Mitte teie ei kaevanda, aga Valga Teed OÜ kaevandab.

Ilme Tiisler: Ma ei tea.

Kalev Ollo: Olgu, nad ei pumpa vett ära, et seda ma mõtlesin.

Ilme Tiisler: Mul on 10 aasta jooksul juba teine kaev tehtud.

Evelyn Uuema: Aga see ikka mõjutab. Meie ei pea teile tõestama, et mõjutab, vaid teie tõestage, et ei mõjuta.

Kalev Ollo: Selle panemegi KMH programmi kirja.

Ilme Tiisel: Et kas ma hakkan siis iga 5 aasta pärast 10 tuhat maksma, et uus kaev teha või?

Kalev Ollo: Ma arvan, et ei.

Siim Roode: Daamid ja härrad, KMH programm näeb ette, et keskkonnamõju hindamise käigus uuritakse kaevandamise mõju ka veetasemele ja kvaliteedile ümberkaudsetele kaevudele.

Ain Põldvere: Jah see on programmis sees.

Siim Roode: Mina väidan siin, et andke meile need kinnistuantmed, et saaksime teiega ühendust võtta ja teie kaevud lisada seirekavasse. Kui tõepoolest selle seire põhjal võimalik tuvastatakse ilmne seos kaevandamisega ja mingisuguste mõjude vahel teie kaevul, siis kaevandamine peatatakse. See on tavapärase praktika, seda tehakse üle Eesti. Inimestel on mure ja me saame sellest aru. Ja see on lahendatav mure.

Valjo Masso: Me oleme paarkümmend aastat seda kaevutrassi uurinud. See on õige, kuna enamik kaeve on siin allikaliste toitvusega, siis paratamatult moreenikihtide vahelt tuleb setet ja kaevud vajavad regulaarset puhastamist. Kuid see antud küsimusega üldse kokku ei lähe, see on hoopis teine teema. Antud kaevude ja veetaseme uurimuse muutusi tuleb selles projektis palju põhjalikumalt teha. Me oleme seda küllalt uurinud ja usun, et enamik nendest andmetest alles. Kui te nii teete nagu te räägite, ma olen ka Järvekalme esindaja, ta ise ei saanud tulla, siis paratamatult, kuna tegemist on surveliste põhjavetega alaga, siis nendes enam kui 10 ha suuruses järves on veetase ainult vihmavee korral. See suurepärane kalakasvatus ja ka vähikasvatus läheb ilma peale. Kui omal ajal tehti see karjääri raketibaasi jaoks. See ala, mida teie tahate nüüd segamini kaevata, see oli jäetud reservveehoidlaks – veemaardlaks. Sellest pidi tulema linn Paluperast Rõnguni elektriijaama jaoks. Raketisahk pidi selle praeguse kaeve koha pealt minema Sangaste linnani, aga see pidi kõik maardlaks jääma. Ja uurimisandmed ütlevad seda, et selle vee mõju, et kui see karjäär 15-20 m sügavus tehakse, siis on paratamatu, et olenevalt ilmastikuperioodile see veetaseme mõju on negatiivne mõju. Neid on palju uuritud, andmed on olemas.

Siim Roode: Kas on veel küsimusi?

Evelyn Uuemaa: Kuskil mainiti ära, et seda rekultiveeritakse. On see kuidagi ka käsitletav keskkonnamõjude hinnangus? Ma saan aru, et programmis on rekultiveerimise mõju, aga kas on teil ka mingisugused alternatiivid või kuidas te seda hindate, et milleks see rekultiveeritakse?

Ain Põldvere: Juhul kui arendaja ei soovi üldse veealust varu kaevandada, siis kui see veepealne varu sealt kaevandatakse, siis korrastatakse see metsamaaks.

Tiit Ploom: Siin on tegemist ka omanikuga, kes on siinsamas koha peal ja omanik võib meile ette öelda, mida ta tahab teha. Aga üldiselt me teeme metsamaaks jah.

Madis-Riho Alep: Aga miks te seda järveks ei tee?

Kalev Oll: Aga miks me peame seda järveks tegema kui me põhjaveesse sisse ei kaeva. Me ei tee teda järveks.

Madis-Riho Alep: Aga praegu seal on veepind alandatud?

Kalev Oll: Ei ole alandatud. Seal, kus me praegu kaevandame, ei ole me midagi alandanud.

Evelyn Uuemaa: Sellepärast ma küsingi, et senimaani oli kogu aeg jutt, et tehakse järv, aga nüüd on järsku metsamaa.

Kalev Oll: See on üks võimalus, aga alandama me vett ei hakka.

Evelyn Uuemaa: Põhimõtteliselt kui te lähete allapoole veetaset, siis tuleb järv või siis ka ei tule, või täidate ära, või mis?

Tiit Ploom: No kui me ikka allapoole veetaset läheme, siis ikka tuleb järv, siis on loogiline, et tehakse järv.

Ain Põldvere: Aga praegusel juhul see ei ole kaeveloa teema ja keskkonnamõju hindamise teema. Juhul kui see karjääriala on ammendatud ja kui maaomanik ja arendaja leiavad, et tahaks vee alt kaevandada, siis tehakse uuring ja uus kaaveluba.

Evelyn Uuemaa: Siis ju enam KMH ei tehta.

Ain Põldvere: Miks ei tehta, samasugune protsess toimub. Kaevandada võid ainult sealt, kus varu on kinnitatud. Praeguse loa taotluse kohaselt kõik taotletav kaevandatav varu on kinnitatud veepealselt. Veealust varu kinnitatud ei ole.

Tiit Ploom: Praegu ei ole jah.

Evelyn Uuemaa: Praegu loa taotluse kohaselt on siis, et sellest tuleb metsamaa ja järv ei tule kõne allagi?

Ain Põldvere: Jah selle maa peale ei tule.

Siim Roode: Võibolla tuleks siis selles KMH programmist ja aruandest tööpoolest võtta see alternatiiv põhjaveest allpool kaevandamine välja, sest antud kinnitatud varu raames seda nagunii ei tehta.

Evelyn Uuema: Siin on praegu segamini, sest on nagu räägitud varudest allapoole veepiiri.

Ain Põldvere: Tähendab, me ei saa midagi praegu välja võtta. Kuna KMH tehakse kaevandamise loa taotluse alusel, siis taotluses on see kõik kirjas, mis ka programmis. Nii, et kui KMH tulemusel saab väita, et mõistlik oleks mitte veetaset alandada, siis see varu jääb kaevandamata, siis tehakse uus kaevandamise loa taotlus selle varule.

Evelyn Uuemaa: Selline küsimus, et KMH on alati mitu alternatiivi. Teil on siin öeldud alternatiivid, et kaevandamine ja teine on kui ei kaevandata ning muid alternatiive rohkem ei ole.

Ain Põldvere: Koht on selline.

Evelyn Uuemaa: Jah, aga siin minumeelest oleks loogiline, et ma saan aru, et see on eramaaga tegu ja see ongi asja probleem, et kaevandatakse jupi haaval, kus keegi suvaliselt oma maatüki müüb kaevandajale, aga üks alternatiiv võiks olla see, et kaevandatakse seal vanast kaevandusest edasi. See on arvestatav mõju, et kui te hakkate kahest karjäärist korruga kaevandama.

Siim Roode: Tohin ma vastan sellele küsimusele. Asi on väga lihtne, KMH viiakse läbi konkreetse kaevandamise loa taotluse alusel ning taotlus esitatakse konkreetse mäeeraldise suhtes. Meil ei ole praegu alust hakata hindama alternatiivile alternatiivset võimalust kaevandada kuskil mujal mingi muu mäeeraldise piires.

Evelyn Uuemaa: See on pigem küsimus kaevandajatele ja maaomanikule, et mõelda natukene rohkem kohalike elanikele, ma saan aru, et seaduse järgi ei ole see võimalik teha.

Ain Põldvere: Kui tohib, siis ma toaksin mõne näite, et kui on üks karjäär ja kaevandatakse järjest edasi ja KMH ei oleks kindlasti tehtud. Praegu on eramaa ja eraomandis, seepärast tehaksegi KMH, et oleks kõiki arvestatud.

Evelyn Uuemaa: Aga kumulatiivset mõju te ikkagi hindate ju?

Ain Põldvere: Hindame ikka.

Evelyn Uuemaa: Et selles mõttes, te saate selle aspekti ju sisse panna. Et kaks auku, üksteise juurde, siis potentsiaalselt tuleb veel kolmas sinna juurde. Siin on neid ju veel palju.

Tiit Ploom: Osad lõppevad ikka ju ära. Ma ütlen nii palju, et me ei hakka uut auku tegema enne kui vana ei ole ammendunud, saate meist aru? Me ei hakka korruga mitmes kohas kaevandama.

Evelyn Uuemaa: Kas te oskate öelda, et kui see protsess viib sellini, et kui tuleb kaevandus, et te kaevandate ära, mis te siis edasi teete? Siis nagu siin lõpetate? Või kui te saate võtate uue loa?

Kalev Ollo: Võtame, jah kui me saame.

Terje Andressoo: Kas teie tahaksite oma maja kõrvale kaevandust?

Kalev Ollo: Mu maja kõrval on kaevandus. Ma ei tahtnud, et mu maja kõrvale 10 m kaugusele tehakse uut maja, aga ta ikka tehti.

Terje Andressoo: Ma küsin veel ühe küsimuse.

Kalev Ollo: Teie perel on ju karjäär. Ma küsin?

Terje Andressoo: Mis see siia puutub? Seal ei ole ühtegi maja ümber, seal ei ole killustiku purustamist, seal on ainult liiva ja kruusa äravedu olnud.

Siim Roode: ma selgitaksin kõigile, kellel tekkis küsimusi, et miks ei kaalutleta erinevatest karjääridest kaevandamise alternatiive, siis see kaalumisevõimalus on loa andjal. Loa andja võib vaieldamatult öelda seda, et ei ma ei luba siin kaevandada, sellepärast ma leian, et tegelikult on keskkonnamõjude seisukohast on mõttekas jätkata vanast karjäärist. See võimalus kaaluda on tegelikult loa andjal olemas. Aga seda saab teha kui KMH on tehtud. Ei saa loa andja ka oma otsust teha oletuste põhjal.

Evelyn Uuemaa: Advokaadina peaksite teadma eesti praktikat, et kui KMH on tehtud, kulutused on tehtud, siis on nii öelda õigustatud ootus ja ma arvan, et keegi ei julge seda otsust teha, et sorry sa ei saa seda luba.

Siim Roode: Kindlasti ei ole Eestis sellist praktikat, mis ütleks, et KMH läbiviimine loob selles taotlejas usalduse, et õigustatud ootuse loa saamiseks.

Evelyn Uuemaa: Kas teil on mõni näide, et luba pole saadud?

Kalev Ollo: Meil on see näide, kus me lõpetasime ära oma menetluse teatud põhjusel ja jätsime pooleli. Konkreetne näide on olemas Kohila vallas.

Evelyn Uuemaa: Ja KMH andis hinnangu, et mõjud on nii suured, et?

Kalev Ollo: See oli eksperthinnang. See on ainult KMH-ga hinnavahe ja protsess on lühem. Aga samuti oma kapitali panime sisse.

Terje Andressoo: Aga äkki peaks siis enim kui üldse hakkate seda uut uurima seda keskkonnavärki, uurige enim selle vana Miti karjääri kõik kahjud, mis ta on tekitanud ümbruskonnale. Kas see on tehtud või?

Valjo Masso: Muidugi ei ole.

Terje Andressoo: See tuleks esmaselt ära teha. Kui uurite need kahjud ära, siis polegi vaja mingeid uuringuid enam teha.

Ain Põldvere: See on küsimus nüüd Keskkonnaametile. Igatahes KMH pole tehtud selles karjääris, selles piirkonnas.

Terje Andressoo: Ei ole jah? Siis enim ei tee mitte mingeid uuringuid enim kui on tehtud see vana karjääri uuring.

Valjo Masso: Mitte midagi ei ole uuritud, mitte midagi pole tehtud. Teie ettepanek on väga õige, sest seda asja tuleb põhjalikult uurida. Asi vaja selgeks teha.

Siim Roode: Kas on veel küsimus?

Terje Andressoo: Paneme siis selle kirja, et enne ei tee mingeid keskkonnauuringuid enim kui see vana karjäär uuritud.

Kairid Leks: Ei tehta uuringuid vaid see on keskkonnamõju hindamine konkreetsele loa taotlusele.

Terje Andressoo: Enne ei tee seda loale KMH-d. Enne teeme uuringu ära kuidas on see Miti karjäär mõjutanud.

Kairid Leks: Kuidas te näete ette, kes selle uuringu siis teeb?

Siim Roode: Kui teil on nii konkreetne ettepanek, siis sõnastage see.

Terje Andressoo: Palun tehke siiaamaani kaevandatud Miti karjääri keskkonnamuutuste uuring, mis on toimunud selle kaevandamise jooksul.

Evelyn Uuemaa: Mul on ka konkreetne küsimus, et Valga Teed on see kaevandaja seal, et 2007 või 2009 sai hiljuti seal loa kaevanduse suurendamiseks, mille käigus ta oleks pidanud tegelikult tegema KMH, sest sealt just ongi üle 25 ha. Sest tegelikult on kohustus teha sellele eelmisele karjäärile juba KMH seaduse järgi. Miks seda ei tehtud kui suurendati seda?

Aulis Saarniits: Sellele küsimusele, et miks Palupera ühe pisema karjääri põhjal ei tehtud KMH-d. KMH kohustuslikkuse 25 ha alal põhineb ainult ühel lausel ja selle tõlgendamisega on olnud raskusi ja on järjest enam. Selliste pretsedentide põhjal, mis Eestis toimuvad, saavad siis kõik targemaks, kuidas seda ühte lauset mõista. Seaduses on konkreetselt öeldud, suuremal kui 25 ha alal. Mida ala all mõeldakse, seda ei ole üheski seaduses kirja pandud. Ning see ala oli, ma täpselt ei mäleta 3 ha vist.

Evelyn Uuemaa: Aga seaduses on kindlalt kirjas, et kui laiendatakse ja nemad oleks pidanud tegema juba selle KMH.

Kairid Leks: Jah see on kirjas, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses § 6 lg 1 p 35, et kui laiendatakse. Ja olemasolevale alale ei ole antud mitte Valga Teed OÜ-le vaid Lõuna Regionaalsele Maanteeametile endisele kagu Teedevalitsusele kaevandamise luba 21 ha suurusele alale ning nad laiendasid 3 ha võrra ning ala jäi alla 25 ha. Jah sinna jääb ka Kasemäe karjäär, aga kuskil ei ole defineeritud mõistet maa-ala.

Evelyn Uuemaa: Minu teada on keskkonnaministeeriumi seisukoht, et kui on ühe mäeeraldise piires.

Kairid Leks: Ei ole, seaduses on kirjas maa-alal.

Evelyn Uuemaa: Samas ta on eraldi kinnistu, et mis on maa-ala?

Aulis Saarniit: Sellega ongi probleeme, et sellest ma tahtsingi rääkida.

Evelyn Uuemaa: Kui on eraldi kinnistud, et miks nemad siis peavad KMH tegema?

Kalev Olo: Me jääme hiljaks ja me teeme seda mida seadus ette näeb.

Evelyn Uuemaa: Ja kui see Lõuna Regionaalne Maanteeamet taotleb veel ha jagu laiendust, siis ka ei ole 25 ha täis, mis siis?

Aulis Saarniit: Jah, siis kindlasti algatatakse KMH.

Kalev Olo: Ministeeriumi poolne tõlgendus on muutunud.

Ain Põldvere: Jah täpselt, sellest kevadest muutus see tõlgendus.

Kalev Olo: Tagasiulatuvalt ei hakka keegi sinna vanadel aladel KMH tegema, see on selge. Seal on load juba välja antud.

Ain Põldvere: Pigem tekib selline olukord praegu, et selle KMH saab fikseerida see olukord, mis praegu on. Kas ta oli 20 a samasugune, seda ei oska öelda, võib-olla on mingeid andmeid, aga praeguse KMH hinnatakse selle maardlate karjääride piires veetasemed, veekvaliteedi, mida iganes, et see on nagu lähtepeetatsioon. Need peavad olema ikka mõõdetavad suurused. Kui see on tehtud, siis saab otsustada, mis selles piirkonnas edasi saab teha. Olemasolevad load on kehtivad, kui taotletakse loa pikendamist, siis Aulis kas algatatakse KMH?

Aulis Saarniit: Selline seisukoht, kui karjäär samadesse piiridesse jääb, siis pindalalise põhjendusega kindlasti ei tule, aga KMH võib ka 0,5 ha suurusele karjäärile näiteks nõuda. Kui ikka keset küla tahab keegi karjääri rajada, siis ei jää midagi muud üle. Antud juhul, see vaidlus, et miks varem ei tehtud, on mõneti õigustatud, aga teistpidi jälle võib alati öelda ükskõik kui suur see karjäär on, kui ikka leiame, et on põhjust algatada KMH, siis me algatame.

Kalev Olo: Millal see KMH peab olema kui suurel alal peab ta olema see on lahti vaidlemata ja väga täpselt paika panemata asi, reguleerimata asi.

Aulis Saarniit: Juhikski tähelepanu, et möödunud aasta kevadest, et Maavarade Komisjon vaatab samuti kaevandamise load läbi ning meie regiooni jaoks oli esimene selline kaevandamise loa taotluse läbivaatamine, millele tehti tõsine märkus, et oleks vaja KMH oli just Miti karjääri puhul. Ka üle Eesti tuli selliseid märkusi teiste karjääride puhul.

Siim Roode: Kas teie jääte oma ettepaneku juurde? Selgitaksin, et teie ettepanek on, arendaja on kohustatud tegema KMH tagantjärele alale, kuhu on kolmandale isikule välja antud kaevandamise luba.

Evelyn Uuemaa: Ma ei ole kindel, et kas just see arendaja peaks tegema. Aga sel juhul ma jään selle juurde, et vaadake juriidiliselt üle, kuidas võimalik on.

Kalev Olo: Seadusliku poole pealt on see üsna võimatu, te saate sellest ju aru?

Evelyn Uuemaa: Jah, aga see on ettepanek, te saate selle ümber lükata, et ma loodan, et ekspert vaatab oma pilguga üle ja annab oma hinnangu asjale.

Siim Roode: Kui olete kindel, jääte selle juurde, paneme kirja.

Valjo Masso: Kindlasti peaks siin alternatiiv olema korralik ökoloogiline majanduslik hinnang ja alternatiivsed lahendused. Siin on terve rida lahendusi, mis on liiva-kruusa kaevamisest kordades tulusam. Näiteks kui selle karjääri korrastamisel, teha sinna selline vähikasvandus nagu Narva lähistel on.

Tiit Ploom: Ma vastaks kohe. Meie täidame antud juhul maaomaniku tahet.

Terje Andressoo: Kas teie tahe on kaevandada?

Sirje Kasemets: Jah.

Aulis Saarniits: Toon näite, et eramaa omanikud tahavad kangesti rajada tiike ja järve jne. See on lihtsustatud korras, nii öelda ülejääva pinnase väljavedu maavara kaevandamise loata. Kõik on rahul, et tehakse sinna järve, tiike, vähikasvatust, selle kestel viiakse väga suured kogused liiva-kruusa tarbijateni. Ei mingisugust maavarade kaevandamist, KMH, mitte midagi ja kõik on rahul. Aga kui samasugune auk, samasugune vesi, aga kui öeldakse, et teeme karjääri, siis kõik on väga vastu, kuigi samasugune tegevus.

Terje Andressoo: Ei ole, seal ei purustata.

Evelyn Uuemaa: teate mis kõige rohkem elanikku häirib, et arendaja võiks olla aus ja tulla täpselt rääkida mida nad teevad.

Tiit Ploom: Meie kaevandame.

Siim Roode: Kiirkandur AS on esitanud taotluse kaevandamiseks, selleks oleme me siia tulnud ja saame lähtuda esitatud taotlusest. Kas on veel küsimusi?

Terje Korss: Mis nüüd edasi? Kunas inimesed saavad järgmise sammuga tutvuda?

Ain Põldvere: programmis oli kirjas kalenderplaan, nüüd tuleb programmi täiendamine, vastavate ettepanekute sisseviimine ning Keskkonnaametile heakskiitmiseks saata ja kui see on nende poolt kinnitatud, siis sõltuvalt lepingust ja võimalustest umbes poole aasta jooksul tehakse KMH aruanne. Orienteeruvalt kuni aasta.

Aulis Saarniits: Väga loodaksin, et kohalikud elanikud vaataksid asja ka sellest küljest, milliseid reaalseid ettepanekuid sellel kaevandamisel ette näha. Võibolla on midagi tähelepanemata jäänud. Siin oli juttu vanast teest, millest aimu polnud, et selliseid asju on vaja teada ja tähelepanu juhtida. Loodaks siiski reaalseid ettepanekuid, infot, koostööd.